

on en designa una variant d'extensió més reduïda; veg. supra, la frase de Gurb; *una terrera* 'un monticle de terra' Querós (1928); «veu aquella *terérs?*» signant-me al lluny un espai de terreny sense vegetació; «—? —és quan és de terra movedissa o que no pot produir» St. Andreu de Bancells (1934). A Olocau del Rei *una terrera* és 'una gleva, un terròs' (1961). *Terretet*, veg. supra a Petrer; «lo *terretet* és bo per a l'abella» Canet lo Roig (1961).

Com a diminutiu de *terrer* adj. aplicat a vegetals i ocells, nasqueren: «*terrerols*: bolets que es fan pels rostolls» (DAG.); així com es diu *colbi terrer* (supra), per distingir l'alosa de l'oreneta (amb la qual tan sovint se l'ha confós, veg. els articles *alondra* i *golondrina* del DCEC/DECH), com que aquella no vola alt com aquesta, se li digué *terrerola*, denominació pròpia del P. Val. (Renat, «El Camí», 14-iv-1934, enfront d'alosa del Princ.): l'anoto fins a l'extrem Nord (Alcalà de Xivert, 1961); i deu arribar fins a l'extrem S., si bé allí, modificat amb *-ri-* (crec que per influència de *cadernera*) ha passat *ternerola* a designar un ocell de l'Albufera d'Elx, també dit «molleta de caragol» (J. G. M. 1937); la contaminació del mateix *cadernera* ha fornit la *d* de *terderola* 'alosa' variant d'Alcoi, i la de *terredola* a Ador, variants recollides en *AlcM*.

A les Illes es contrau per haploglògia en *terrola*⁶ i formes semblants: *təřóls* a Sineu etc. (d'on el nom de *Son Terrola*, en aquest terme, 1964); el DAG. ja el documenta en la *Selva de Consonants* del S. XVIII; en altres llocs de Mall. i a Eivissa, es pronuncia amb *ll*, ço que fóra una bona raó per creure que allí sigui mosarabisme (cf. *marioho*, *bolla*), si bé no descartem que sigui degut a contaminació de *sóllera/súllera*; «*tarrolla*: alondra», PzCabr.; i la cobla eiv.: «*terrolla* merrola / que vas a sa Cala, / i enfonyes es blat / i et menges ses figures», *El Pittiuso*, 1967, p. 20. El mot ja fou recollit en el S. XIV per Aversó en el seu *Torc.*, si bé en una variant «*terrezola*, nom d'alcelh» (202), amb una *z* deguda a la contaminació de la *d*'alosa. *Terrerolí*. *Terrolada*. *Terrolam*. *Terroler*. *Terrolot*.

Terrestre [1306, Arn. de Vilanova], pres del ll. *terrestris* id.; *terrestri*, *Tresor de Pobres*, DAG.; «Vós triunphau mirant lo fill y mestre, / quan se'n pujà per son propi misteri, / anant del cel al eternal imperi, / que 'l regne seu no era aquest *terrestre*», Jaume d'Olesa (c. 1480, JMBover, *BiEscrBal.* II, 14.17.4); *terrestrement*; *terrestritat* (Llull). *Terreta* [Lab.]; nom de la comarca de la N. Ribagorçana entre Montsec i el Pas d'Escales (E. T. C. II, 45, 72); *terrica*. *Terri* [fi S. xv], pres del ll. *terrēus*. *Terrija* [DAG.]. *Terrim*. *Terrina* (DAG., error de lectura per *terrisa* probt.). *Terrís*, no crec que hagi existit mai: invenció del Lab. de 1888 segons el cast. *terrizo*.

Terrissa [1491, *AlcM*; S. XVIII, DAG.; Belv.]. És només col·lectiu o nom de material; no existeix com a nom d'objecte individual: *terrisse*s és barbarisme d'una obra de J. V. Foix (*AlcM*) que hauria estat discret silenciari. *Terrissalla* «*terrisa* menuda, trossos de *terrisa*», Ruyra (O. C., 380b, explicant «amb un grapat de

terrisalla al puny» de *La Parada*, 163). *Terrissaire* [DAG.], devia ser molt vella la cançó popular d'*El Pobre Terrissaire*, de punyent melodia, que se sentia cantar molt a gent vella i popular de Bna. cap a 1910-15; *terrisser*⁷ [Lab.; DAG.]; *terrisseria* [Lab.; DAG.]. *Terrissó* és més fidedigna la definició recollida pel DAG. a Puigcerdà, que la de la mestra de Llofriu, reportada per *AlcM*. *Terrista* mall.

Territori, pres del ll. *terrītōrium*: *AlcM* en dóna una cita d'arxiu, de 1372, que necessita comprovació;⁸ l'*InuLC* en dóna cinc cites de fi S. XIV i c. 1400; abans s'havia usat *terratori*: «in *terratorio* Viver» (Aspres), a. 1147; la «dita lana no pot exir del *teratori* del rey de Fransa» a. 1386, «fora del *terratori* de Cochliure» a. 1360 (*InuLC*); «per la gran gent d'armes dels francesos en lo *terratori* del Rosselló, la magestat del Sr. Rey, ab pública crida, manà a tots los valencians que prenguessen les armes», JnEsteve, *LiEleg.*, o-6: i cita de 1370 en *AlcM*.

No fou més que una forma per canvi de sufix, essent molt més freqüent *-ATORIUM* que *-ITORIUM*; del mateix origen, com insistí AntThomas ha de ser el fr. *terroir* i l'oc. *terrador*, que s'estén fins al Pallars amb el sentit de 'terreny': «aquesta vall és un país molt bonic, mes no val res per al conreu: hi ha un *terradó* molt dolent» Tavascan, 1934. També hi hagué formes semblants en cast. arcaic (MzPi., *Origenes*, 176, 186) i en bearnès antic, passim en el Cartulari d'Ossau, en particular: «assò fo feyt suus lo *terredor* de Brosset lo XVIII jorn de julh», «dividexen los *terredors* deu pont Lonc e de Les», docs. de 1440 i 1457 (pp. 230, 268). *Territorial*; *territorialitat*. *Extraterritorial*, *-torialitat*. *Terrivol* (lleig i arbitrari neologisme individual).

Terrós, *-osa*, adj. [fi S. XIII]: «Les fleques deven fer lo pa --- de dret pes, e deven comprar bona farina e bella, e no juylosa, ne *terrosa* ne cruxent», *CostTort.* (Ol., 396, IX, § 14.1.); «tinc la llengua *terrosa*» («gust *terros* damunt sa llengua»), mall. '(de cara) de color de terra, pàlid, fosc', Coromines (O. C., 269a6f.). «Aigua *terrosa*» 'aigua tèrbola' pall. etc. (Eσταon, 1964).

De boca terrosa loc. adv. forma més ordinària per dir 'en pronació, a bocons': «posar-se de *boca terrosa*, fent el mort» (DAG.; Bosch de la Tr.) és encara la forma més usual en cat. central; també es construeix *posar-se* o *estar boca terrosa* (que el DFa. recomana encertadament, escriure junt: *de bocaterrosa*): «carreteres enllà, fent tragines --- algun cop --- parava el matxo al peu del rentador, i ell, ajaçat *bocaterrosa* sobre les posts del carro, començava un graneig de francesilles ---», VCatalà (*Ombrivoles*, 54); no gaire soldat encara, de manera que es podia i es pot posar en plural dels dos membres, com ho feia Maragall en el *Comte Arnau*: les criades unes dormien «--- però les altres, aplanades / pel gros treball de tot lo jorn, / *boques terroses* o badades, / jeien com mortes, a l'entorn», versió comunicada pel poeta el 1911 a Pijoan.⁹ Més rar és dir *bocaterros*, ja com a adjectiu compost: en general és locució adverbial. Hi ha expressions concurrents: *a bocons* o *de bocons*, l'arcaic *de bocadents*, i vulgarment *de panxa a terra* (Farrera, Àreu, 1933).